

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

> Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Aan de voorzitter van de Onderwijsraad
de heer prof. dr. A.M.L. van Wieringen
Nassaulaan 6
2514 JS DEN HAAG

Datum

Betreft *Actieplan Beter Presteren: adviesaanvraag*

Geachte heer Van Wieringen,

Dit kabinet heeft de ambitie om Nederland te laten behoren tot de top vijf van kennis-economieën. Een hoog niveau van beheersing van kennis en (sleutel)vaardigheden is daarvoor cruciaal: succesvolle kennis-economieën onderscheiden zich juist daardoor. PISA is voor het Voortgezet Onderwijs een mooie graadmeter om te zien of we op de goede weg zijn.

Vandaag, 7 december 2010, is het OESO-rapport over PISA 2009 verschenen. Het PISA onderzoek is de meest gerenommeerde internationale benchmark in het Voortgezet Onderwijs, omdat alle hoog ontwikkelde kennis-economieën hieraan deelnemen. Hieruit blijkt dat Nederlandse leerlingen in alle drie de domeinen (lezen, science en wiskunde) bij de *subtop* van de wereld scores, en dat bij science en wiskunde sprake is van een dalende trend. Ook in TIMSS en PIRLS zijn dergelijke dalende trends gemeten voor deze vakken. Onze relatieve positie verslechtert. In het licht van de Kamerbreed gesteunde Kabinetsambitie om te behoren tot de top 5 van kennis-economieën, is dit een uitkomst die aanspoort tot actie en het belang van de in het Regeerakkoord aangekondigde acties onderstreept.

Het Kabinet wil daarom in 2011 een *Actieplan Beter Presteren* starten. Daarmee beogen we tot betere prestaties van leerlingen te komen. Aandacht voor excellentie bij leraren is van groot belang voor de prestatie van leerlingen. Een belangrijk onderdeel hiervan is de zorg voor de kwaliteit van onze leraren. Leraren vormen immers de belangrijkste afzonderlijke kwaliteitsfactor.

Daarnaast is focus in het onderwijsprogramma belangrijk. Zoals in het Regeerakkoord is aangegeven, zijn voor deze ambitie in elk geval goede scores op en (meer) aandacht voor kernvakken in elk deel van het onderwijs, en optimalisering van de aansluiting binnen en tussen de onderwijssectoren nodig. Ten behoeve van focus voor leerlingen, organiseerbaarheid voor scholen en doelmatige inzet van de beschikbare middelen is het nodig de complexiteit van de onderwijsstructuur te beperken en de onderwijstijd effectief en efficiënt in te zetten met nadruk op de kernvakken.

In een *Actieplan Beter Presteren* zie ik in elk geval de volgende elementen:

- Concentratie op opbrengstgericht werken biedt zowel leerlingen als scholen focus voor de kerntaken en de algemeen kwalificerende functie van het onderwijs.
- In het basiscurriculum in primair en voortgezet onderwijs (zowel de onderbouw als de bovenbouwprogramma's van vmbo, havo en vwo) komt meer nadruk te liggen op de kernvakken Nederlands, Engels, wiskunde en science.

- Een tussentijdse toets aan het eind van de onderbouw, waarin de voortgang en leerwinst van leerlingen op de bovengenoemde vakken wordt getoetst, geeft – net als de eindtoets voor het primair onderwijs – houvast aan de leraren, richting aan de (onderbouw)curricula op schoolniveau, biedt leerlingen meer toetservaring in die kernvakken en draagt bij aan hogere resultaten op het eindexamen. Hoe vorm te geven aan het aanbod en de afsluiting van science willen we in een later stadium bepalen.
- De vraag of het wenselijk is een bepaald gedeelte van de beschikbare onderwijstijd voor de kernvakken (normatief) te reserveren (bijvoorbeeld de helft of tweederde)
- Beperken van de complexiteit van het onderwijsprogramma, in het bijzonder door vermindering van het aantal profielen in de bovenbouw havo / vwo van de huidige vier tot twee bredere uitstroomprofielen (alfa en bèta).
- Omdat excelleren en presteren op topniveau essentieel is voor een concurrerende positie in de internationale kennis economie, komt er meer aandacht voor het beter laten presteren van de brede top 20 procent van onze leerlingen.
- Daarnaast beoogt dit kabinet met extra aanbod leerlingen die excellente leerprestaties boeken (hoogbegaafden en hooggemotiveerde) op de kernvakken (waaronder in elk geval de bètavakken) gericht te ondersteunen.
- Verder vraag ik u ook de invloed van (de kwaliteit van) leraren op de prestaties van leerlingen in het algemeen bij uw advies te betrekken.

Datum

Onze referentie
220706

Ik verzoek u ten behoeve van dit *Actieplan Beter Presteren* een advies op te stellen waarin u in ieder geval ingaat op elk van bovengenoemde elementen en daarbij gebruik te maken van en voort te bouwen op eerder uitgebrachte en aangekondigde adviezen en onderzoeken van de Onderwijsraad en andere instanties. Het gaat daarbij om:

- Het advies over een algemene school voor voortgezet onderwijs uit het werkprogramma 2011 waarin voor krimpgebieden een vereenvoudigd aanbod wordt gezien, aansluitend bij het advies "Vroeg of laat" uit 2010 (met name het voorstel voor eindtermenonderwijs in het licht van vermindering van het aantal profielen tot een alfaprofiel en een bètaprofiel).
- Het advies over excellente leraren dat u thans in voorbereiding heeft.
- Daarnaast is van belang het nog steeds actuele advies "De basisvorming: aanpassing en toekomstbeeld" uit 2001 (met name het voorstel voor een kerncurriculum en een differentieel curriculum).
- De analyse die de SLO momenteel uitvoert naar de curricula en leermiddelen in de onderbouw in het perspectief van de bij PISA gemeten vaardigheden.
- De constatering in PISA-onderzoeken dat het Nederlandse onderwijs het in internationale vergelijkingen goed of zelfs heel goed doet voor zwakke en gemiddelde leerlingen (deze leerlingen behoren internationaal gezien tot de top), maar juist de top 20 procent van onze leerlingen minder bijdraagt aan de goede positie van Nederland.
- Het rapport uit 2010 van de commissie Productiviteit onderwijs in het kader van de brede heroverweging (in het bijzonder het advies "Samenstel van maatregelen gericht op het maximaliseren van de leerwinst op het basiscurriculum" op pp. 87-89).

Ik verzoek u uw advies in ieder geval op hoofdlijnen in februari 2011 aan mij uit te brengen. Voor tussentijdse afstemming kunt u desgewenst contact opnemen met de directie Voortgezet Onderwijs van het Ministerie van OCW.

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Marja van Bijsterveldt - Vliegenthart